

SÚDNY DVOR
EURÓPSKEJ ÚNIE

SÚDNY DVOR A MLÁDEŽ

ÚVOD

Súdny dvor Európskej únie (SDEÚ) dohliada už od roku 1952 na dodržiavanie a správne uplatňovanie práva Únie v členských štátoch. Počas tohto obdobia vydal rozsudky, ktoré posilnili európsku integráciu, a zároveň občanom, osobitne mladým, priznali stále rozsiahlejšie práva. Na nasledujúcich stranách predstavíme niekoľko významných rozsudkov Súdneho dvora zoradených podľa tém.

PRÁVA ŠTUDENTOV

Kedže stále rastúci počet študentov trávi časť svojho štúdia v inom členskom štáte, Súdny dvor sa zaoberal množstvom sporov v tejto oblasti. Musel sa teda zaoberať aj nasledujúcimi otázkami: Iade o diskrimináciu, ak majú študenti z iných členských štátov obmedzený prístup na univerzity niektorého členského štátu? Môže členský štát odmietnuť poskytovanie určitých foriem podpory študentom z iných členských štátov? Majú deti cezhraničných pracovníkov práva v štáte, v ktorom pracujú ich rodičia?

PRÁVA ŠTUDENTOV

Prístup k vyššiemu vzdelávaniu

V roku 2004 Súdny dvor konštatoval, že Belgicko diskriminuje maturantov z iných členských štátov (napríklad držiteľov maturitných vysvedčení z francúzskej skúšky baccalauréat alebo z nemeckej skúšky Abitur), keďže tieto osoby nemali prístup k belgickému vyššiemu vzdelávaniu za rovnakých podmienok ako belgickí maturanti (rozsudok z 1. júla 2004, Komisia/Belgicko, C-65/03). O rok neskôr, v roku 2005 bol rovnaký záver konštatovaný vo vzťahu k Rakúsku ([rozsudok zo 7. júla 2005, Komisia/Rakúsko, C-147/03](#)).

V roku 2010 Súdny dvor taktiež vyhlásil, že členský štát v zásade nemôže obmedzovať zápisy študentov z iných členských štátov na určité univerzitné programy medicínskeho zamerania, ak takéto obmedzenie nie je odôvodnené ochranou verejného zdravia. Členský štát musí v tejto súvislosti preukázať pomocou spoľahlivých a navzájom sa potvrdzujúcich údajov, že existuje nebezpečenstvo poklesu počtu absolventov schopných zaistiť na jeho území zdravotnícke služby ([rozsudok z 13. apríla 2010, Bressol a i., C-73/08](#)).

PRÁVA ŠTUDENTOV

Financovanie štúdia a podpora poskytovaná študentom

Členský štát nemôže študentom zdržiavajúcim sa na jeho území, ktorí spĺňajú podmienky pre pobyt v tomto štáte, odmietnuť poskytnutie študentskej pôžičky alebo štipendia ([rozsudok z 15. marca 2005, Bidar, C-209/03](#)). Členské štáty sa však môžu rozhodnúť udeľovať tieto pôžičky alebo štipendiá len tým študentom, ktorí preukážu určitý stupeň integrácie do ich spoločnosti a ktorí sa na ich území už zdržiavajú isté obdobie. Súdny dvor v roku 2008 v tejto súvislosti rozhodol, že požiadavka predchádzajúceho pobytu počas 5 rokov je v súlade s právom Únie ([rozsudok z 18. novembra 2008, Förster, C-158/07](#)).

V roku 2012 Súdny dvor konštatoval, že Rakúsko diskriminuje študentov z iných členských štátov, keďže nárok na zľavnené cestovné mohli mať len tí študenti, ktorých rodičia poberajú rakúske rodinné prídavky (rozsudok zo 4. októbra 2012, Komisia/Rakúsko, C-75/11).

PRÁVA ŠTUDENTOV

Postavenie detí cezhraničných pracovníkov

V roku 2013 Súdny dvor vyhlásil, že členský štát (v danom prípade Luxembursko) nemôže systematicky odmietat priznanie štipendií deťom cezhraničných pracovníkov, a to ani vtedy, ak nemajú pobyt na jeho území. Na založenie dostatočnej väzby s daným štátom totiž postačuje, aby rodičia (alebo jeden z nich) v tomto štáte pracovali počas určitého minimálneho obdobia ([rozsudok z 20. júna 2013, Giersch a i., C-20/12](#)).

Súdny dvor okrem toho uviedol, že deti cezhraničných pracovníkov sú v Holandsku diskriminované z toho dôvodu, že podpora na štúdium v zahraničí je v tomto štáte poskytovaná výlučne študentom, ktorí mali pobyt v Holandsku aspoň počas 3 z predchádzajúcich 6 rokov. Podľa Súdneho dvora má táto podmienka pobytu príliš vylučujúcu povahu ([rozsudok zo 14. júna 2012, Komisia/Holandsko, C-542/09](#)).

OCHRANA OSOBNÝCH ÚDAJŮV

V dobe informatiky a internetu sa stávajú mimoriadne citlivými témami oblasti ochrany súkromia a ochrany osobných údajov. Súdny dvor v tejto oblasti odpovedal okrem iného na dve otázky: Existuje právo byť zabudnutý vo vyhľadávačoch a sú osobné údaje občanov Únie v rámci Únie a mimo nej dostatočne chránené?

V roku 2014 Súdny dvor stanovil „právo byť zabudnutý“ vo vyhľadávačoch. Osoba, ktorá si želá, aby sa pri vyhľadávaní na základe jej mena už viac nezobrazoval odkaz na informácie o jej osobnom živote, môže teda požiadať prevádzkovateľa vyhľadávača, a v prípade jeho odmietnutia príslušné orgány, o to, aby bol takýto odkaz z výsledkov vyhľadávania vymazaný. Súdny dvor však uviedol, že v niektorých prípadoch môže vyhovenu takejto žiadosti o výmaz brániť právo verejnosti na informácie ([rozsudok z 13. mája 2014, Google Spain a Google, C-131/12](#)).

Súdny dvor ďalej v roku 2015 vyhlásil za neplatné rozhodnutie Európskej komisie, ktoré spoločnosti Facebook umožňovalo prenášať osobné údaje jej európskych užívateľov do Spojených štátov, a to najmä preto, že toto rozhodnutie nezaručovalo primeranú ochranu proti prístupu amerických úradov k údajom prenášaným z krajín Únie ([rozsudok zo 6. októbra 2015, Schrems, C-362/14](#)).

PRÁVA CESTUJÚCICH V LETECKEJ DOPRAVE

Každý rok využijú lietadlo tri miliardy cestujúcich. Súdny dvor sa zaoberal ich právami a osobitne odpovedal na opakovane vznášajúcu otázku: V akých prípadoch a za akých podmienok je letecká spoločnosť povinná poskytnúť cestujúcim náhradu?

V roku 2009 Súdny dvor vyhlásil, že cestujúci, ktorých let sa omešká o tri alebo viac hodín, majú právo na náhradu, podobne ako cestujúci, ktorých let bol zrušený, okrem prípadu, keď letecká spoločnosť môže preukázať, že meškanie bolo spôsobené mimoriadnymi okolnosťami, ktoré sa vymykajú spod jej účinnej kontroly ([rozsudok z 19. novembra 2009, Sturgeon, C-402/07](#)). Súdny dvor ďalej spresnil, že náraz vozidla so schodíkmi do lietadla, a ani väčšina nepredvídaných technických problémov nepredstavujú mimoriadne okolnosti, ktoré by leteckému dopravcovi umožňovali zbaviť sa povinnosti poskytnúť náhradu (rozsudok zo 14. novembra 2014, Siewert a i., C-394/14; [rozsudok zo 17. septembra 2015, van der Lans, C-257/14](#)).

Súdny dvor tiež v roku 2014 uviedol, že skutočný čas príchodu lietadla zodpovedá okamihu, keď sa otvoria aspoň jedny dvere lietadla. Až v okamihu, keď cestujúci smú opustiť lietadlo, totiž môžu bez obmedzenia pokračovať vo svojich aktivitách ([rozsudok zo 4. septembra 2014, Germanwings, C-452/13](#)).

PRÁVA SPOTREBITEĽOV

Do akej miery sú vyobrazenia na obale potraviny a informácie o nízkom obsahu solí v minerálnej vode spôsobilé uviesť spotrebiteľa do omylu? To sú dve z otázok, na ktoré Súdny dvor nedávno odpovedal v rámci množstva rozsudkov týkajúcich sa ochrany spotrebiteľov.

V roku 2015 Súdny dvor pripomenul, že spotrebiteľia musia mať k dispozícii pravdivé, nestranné a objektívne informácie. Preto ak obal výrobku vyvoláva dojem, že v potravine je prítomná zložka, ktorá v skutočnosti prítomná nie je, takéto označenie môže uvádzať kupujúceho do omylu, aj keď je zoznam zložiek správny. O taký prípad ide pri ovocnom čaji s vyobrazením malín a kvetu vanilky na obale, aj keď samotný čaj neobsahuje žiadnu prírodnú zložku z týchto surovín ([rozsudok zo 4. júna 2015, Teekanne, C-195/14](#)).

V roku 2015 Súdny dvor tiež potvrdil, že obaly fliaš minerálnej vody musia uvádzať celkové množstvo sodíka vo všetkých jeho formách (kuchynská soľ a hydrogénuhlíčitan sodný). Spotrebiteľ by totiž mohol byť uvedený do omylu, ak by bola minerálna voda prezentovaná ako voda s nízkym obsahom soli, zatiaľ čo v skutočnosti by obsahovala vysoký podiel hydrogénuhlíčitanu sodného ([rozsudok zo 17. decembra 2015, Neptune Distribution, C-157/14](#)).

SPOLOČNOSŤ/ZDRAVIE

Kedže právo Únie sa vzťahuje na rozsiahle a rozmanité oblasti, nie je výnimočné, že sú Súdnemu dvoru predkladané aj otázky týkajúce sa spoločnosti a zdravia. Súdny dvor konkrétne musel odpovedať na tieto dve otázky: Môže mať registrovaný partner rovnakého pohlavia nárok na vdovecký dôchodok a môžu sa občania Únie nechať liečiť v inom členskom štáte, ako je ich vlastný štát?

Súdny dvor už v roku 1998 vyhlásil, že občania Únie môžu využiť zdravotnú starostlivosť v inom členskom štáte, ako je ich vlastný štát, a táto starostlivosť im bude preplatená podľa sadzieb štátu ich účasti v systéme poistenia (štát, v ktorom sú registrovaní v zdravotnej poisťovni). Táto zásada vyplynula zo situácie, keď luxemburská zdravotná poisťovňa odmietla preplatiť dvom Luxemburčanom okuliare zakúpené v Belgicku, respektíve ortodontickú starostlivosť v Nemecku ([rozsudky z 28. apríla 1998, Decker, C-120/95 a Kohll, C-158/96](#)). Pokiaľ ide o nemocničnú starostlivosť poskytovanú v inom členskom štáte, tá síce podlieha predbežnému povoleniu zo strany štátu, v ktorého systéme poistenia sa občan zúčastňuje, nemožno ju však odoprieť svojvoľne. Osoba sa konkrétne môže nechať operovať v inom členskom štáte, ak doba pre takúto operáciu v jej členskom štáte prekračuje dobu prijateľnú vzhľadom na jej zdravotný stav (rozsudok z 12. júla 2001, Smits et Peerbooms, C-157/99 a [rozsudok zo 16. mája 2006, Watts, C-372/04](#)).

V roku 2008 Súdny dvor rozhodol, že odmietnutie priznania vdoveckého dôchodku homosexuálnemu životnému partnerovi predstavuje priamu diskrimináciu založenú na sexuálnej orientácii, keďže pozostalý partner sa nachádza v situácii porovnateľnej so situáciou pozostalého manžela. V prejednáwanej veci nemecká organizácia profesijného systému sociálneho zabezpečenia odmietla priznať vdovecký dôchodok mužovi, ktorého registrovaný partner zomrel ([rozsudok z 1. apríla 2008, Maruko, C-267/06](#)).

ŠPORT

Súdny dvor sa pri viacerých príležitostiach zaoberal spormi, ktoré sa v podstate týkali športu, a najmä práva na informácie a dostupnosti vysielania v oblasti športových súťaží.

V roku 1995 Súdny dvor vyhlásil, že futbalisti sú pracovníci, ktorí môžu uzavrieť zmluvu s klubom podľa vlastného výberu, pričom od ich nového klubu nemožno požadovať žiadne odstupné. Od vydania tohto rozsudku môžu futbalové kluby do súťaží národného šampionátu vyslať mužstvo, v ktorom žiaden z hráčov nie je štátnym príslušníkom krajiny, v ktorej sa šampionát koná (rozsudok z 15. decembra 1995, Bosman, C-415/93).

Súdny dvor okrem toho v roku 2013 potvrdil, že členské štáty môžu nariadiť voľne dostupný prenos futbalových zápasov majstrovstiev sveta vo futbale a majstrovstiev Európy vo futbale (EURO) ([rozsudok z 18. júla 2013, UEFA a FIFA/Komisia, C-201/11](#)). Rovnako tak v roku 2013 Súdny dvor rozhodol, že orgány môžu obmedziť poplatky na odvysielanie krátkych sekvencií futbalových zápasov, aby tak televízne programy mohli s čo najnižšími nákladmi vysielat krátke spravodajstvo o udalostiach ([rozsudok z 22. januára 2013, Sky Österreich, C-283/11](#)).

OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Súdny dvor mal často príležitosť zaoberať sa témami súvisiacimi so životným prostredím, keďže Európska únia v tejto oblasti vydala množstvo aktov. Súdny dvor tak už rozhodoval o ochrane množstva živočíšnych druhov (vtákov, korytnačiek, škrečkov, rysov a pod.), o nakladaní s odpadmi a mestskými odpadovými vodami, o dodržiavaní limitných hodnôt oxidu dusičitého, o pravidlách uvádzania výrobkov z tuleňov na trh alebo o emisných kvótach skleníkových plynov.

V rámci takzvaného konania o „dvojitom nesplnení povinnosti“ (v ktorom ide o to, že členský štát nerešpektuje prvý rozsudok, ktorý bol voči nemu vydaný) Súdny dvor musel členským štátom, ktoré nesplnili jeho rozsudky v oblasti životného prostredia, uložiť finančné sankcie, a to často v značnej výške. Zaplatenie najvyššej paušálnej pokuty (40 miliónov eur) bolo v roku 2014 uložené Taliansku za porušenie pravidiel Únie v oblasti nakladania s odpadmi ([rozsudok z 2. decembra 2014, Komisia/Taliansko, C-196/13](#)). Pokiaľ ide o najvyššiu sumu penále (57,77 milióna eur za pol roka omeškania), tá bola v roku 2005 uložená Francúzsku za to, že správne nekontrolovalo lov niektorých rýb (merlúz nedosahujúcich minimálnu veľkosť požadovanú Úniou, [rozsudok z 12. júla 2005, Komisia/Francúzsko, C-304/02](#)).

SÚDNY DVOR
EURÓPSKEJ ÚNIE

—
Riaditeľstvo pre komunikáciu
Oddelenie elektronických publikácií a médií

Jún 2017

